

INSÄNT

"Apropå nära-döden-upplevelser"

På tal om det här med livet efter döden (Folkvett nr 2/85) vill jag gärna citera författaren Artur Lundkvist, skeptikern och tvivlaren.

Artur Lundkvist var härom året mycket sjuk. Han låg länge medvetslös mellan liv och död. Om detta berättar han i boken "Färdas i drömmen och föreställningen" (1984) Jag citerar från sidan 54f:

"Och de frågar dig den ene efter den andre: Nå tror du på Gud nu då? Du har ju varit medvetslös i två månader och har du då inte sett Gud under tiden, du är hopplös,

här har du haft din stora chans, och du skulle ha kunnat vittna om Hans existens, Hans närvaro i allt, men du har ingenting sett, ingenting alls, och du tror lika lite nu som förut, hela denna nådetid har varit bortkastad på dig, Gud gav dig din chans men du tog den inte, hur kan man vara så förhärdad, en liknande möjlighet får du nog aldrig mer,

men du tror inte på Gud, varför skulle Han sysselsätta sig med dig, du kan inte minnas att det funnits plats för någon gud i den värld du kommer ifrån eller som återkommit ur minnet, den som ordnar sig i olika mönster men där inget är okänt eller oförklarligt,

så du har inte blivit övertygad om något liv efter detta, du har inte ens fått minsta skymt av livet bortom döden, det kan kanske innebära att du aldrig får del av den eviga salighetens gemenskap, bekymrar det dig inte nu när du varit så nära, allt vad du minns från andra sidan livet tjänar ju ingenting till -"

Kjell-Arne Johansson

Är scientologi en religion?

I Folkvett 3/85 visade Sven Ove Hansson klart att scientologin är pseudovetenskaplig. I andra artiklar i samma nummer ställdes frågan om scientologin är att betrakta som religion. Låt oss granska scientologin ur denna aspekt.

I Religionsfrihetslagen (26/10 1951, SFS 680) definieras inte religion, utan enbart crosssamfund såsom "sammanslutning för religiös verksamhet, vari ingår att anordna gudstjänst."

I Bra Böckers lexikon, del 19, skriver Jan Ergardt om religion: "...tro på suprahumana verkligheter, representerade av gudar, andar, makter, personligt eller personligt uppfattade".

En utmärkt beskrivning ger Erland Ehnmark i sin Att studera religionshistoria (sid 28): "Religionen räknar med två slag av verklighet. Den känner en annan verklighet bakom eller över den vi lever i, en verklighet av sannare eller bättre slag, men framför allt en verklighet som bestämmer den vanliga verkligheten. Det är gudarnas eller det övernaturligas verklighet, som ingriper i vår värld. Det är där de yttersta orsakerna finns, till allt som händeri människornas och naturens värld."

Finns det i scientologin några tankar om dessa suprahumana verkligheter, någon religiös verksamhet eller gudstjänst?

Det står ganska klart att man har vissa ideer om bl a människans själsliv, gudsbild, symboler och gudstjänst.

- a) Man delar in människan i tre delar: thetan, sinne och kropp. Thetan överlever döden och reinkarnerar i en ny kropp.
- b) Enligt en intervju med pastor Christer Monten i Sökaren (nr 7/85) är scientologin "...ett icke konfessionellt samfund.

Människor ur skilda samfund är välkomna till oss, både kristna och icke kristna... Vår strävan förlöper från det lägre till det högre medvetande, det rent religiösa området, kommunikationen med Det Högsta Väsendet, Gud."

- c) Korset är en symbol, som "symboliserar andens kamp med materien."
- d) Om religiös verksamhet säger Monten: "...vi har sammankomster med predikan, bön andakt och sång...barndop och begravning...(och) en trosbekännelse."

Efter dessa snabba glimtar från de scientologiska sfärerna kan vi söka besvara följande frågor.

o Är scientologin en sammanlutning för religiös verksamhet?

Enligt mitt förmenande är den en sammanslutning med religiös verksamhet.

o Anordnas gudstjänster?

Svar: ja.

o Är Scientologin ett trossamfund?

Ätminstone delvis, menar jag.

Problemet består i att koppla ihop de två verksamheterna: den pseudovetenskapliga och den religiösa. Är den pseudovetenskapliga delen ett uttryck för den religiösa, eller tvärtom? I det förra fallet är scientologin en religion (med vetenskapliga ambitioner) i det senare fallet en pseudovetenskap, under religiös täckmantel.

Redan vid en hastig genomläsning av trossatserna får man klart för sig vilken typ av religion scientologin menar sig vara. Det gnostiska inflytandet är tydligt (men tycks inte vara speciellt utvecklat eller originellt). Scientologins sju s k "OT" (Operating Thetan), dvs sju andliga stadier, kan exempelvis återfinnas hos de flesta gnostiskt-ockulta tänkarna från antiken till Rudolf Steiner. Detsamma gäller korssymbolen, själavandringsläran, gudsbegreppet

(i scientologin är Gud tämligen passiv, på gränsen till en "deus otiosus"; vanligtvis brukar man inom dessa kretsar uppfatta Gud som ett väsen som strålar ut "kraft"), etc.

Jag har mycket svårt att förstå att man ur dessa gnostiskt-ockulta tankar kan de praktiska slutsatser som för fram till Hubbards pseudovetenskap.

Min slutsats blir att scientologin är en pseudovetenskap som plockat in vissa gnostiska element för att få status av att vara en religion.

Rene Palmqwist

forts fr. s. 10

ett hundra tjugotredimensionella diagram är omöjligt.

En dator kan visserligen hålla alla data i minnet och prova olika kombinationer av variabler. Men det skulle ändå ta oändlig tid för en människa att kontrollera alla kombinationer.

Vid Stanford har Persi Diaconis arbetat med att utveckla teorin bakom en metod som gör att datorn själv förmår rensa ut alla ointressanta - slumpmässiga - kombinationer, och bara presenterar de "mönster" som är intressanta. Metoden har använts vid bearbetningar av amerikanska folkräkningsresultat. Den kan alltså användas för att bland komplexa data sortera fram eventuella gemensamma orsaker bakom "sammanträffanden".

Jonas Söderström

En presentation av Diaconis och hans arbete finns i aprilnumret av den ypperliga amerikanska Science 85 (1985).

BD - utskrivet Bill Delmore - anses även av svenska parapsykologer vara ett äkta och trovärdigt medium - se Brusewitz och Tellefsens debattartikel ("Hansson är ovetenskaplig") i detta nummer!